

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

71. SESJA PLENARNA W DNIACH 10 I 11 PAŹDZIERNIKA 2007 R.

Opinia Komitetu Regionów „Pakiet energetyczny”

(2007/C 305/01)

KOMITET REGIONÓW

- Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne w decydującym stopniu przyczyniają się do powodzenia inicjatyw europejskich. Prawo europejskie wdraża się na szczeblu lokalnym i regionalnym, dlatego to na lokalnych decydentach i obywatelach spoczywa obowiązek rzeczywistej i zgodnej z zasadami rozwoju zrównoważonego zmiany zużycia energii poprzez własną postawę.
- Jest zdania, że polityka energetyczna oraz polityka ochrony klimatu są ściśle z sobą powiązane i należy je skoordynować — wszak 80 % emisji CO₂ w Europie powstaje przy produkcji energii. Z tego względu ważne jest, by działania proponowane w ramach polityki ochrony klimatu były uwzględniane także w energetyce i na odwrót. Polityka energetyczna nastawiona na środowisko i efektywność jest jednocześnie zawsze polityką klimatyczną.
- Popiera starania Komisji o natychmiastowe zniesienie barier administracyjnych, nierównego dostępu do sieci (np. dyskryminacji dostawców odnawialnych źródeł energii) i skomplikowanych procedur.
- Apeluje do Komisji, aby poprzez odpowiednie działania zapobiegła koncentracji rynku i sprzyjała różnorodności uczestników rynku.
- Popiera cel, według którego do 2020 r., dzięki większej efektywności energetycznej, w UE zaoszczędzono by 20 % energii. Jednocześnie po myśli Komitetu byłoby nadanie temu celowi charakteru wiążącego.
- Z naciskiem podkreśla, że efektywność energetyczna jest istotą europejskiej polityki energetycznej i dlatego we wszelkich rozważaniach powinna mieć najwyższy priorytet.
- Powątpiewa, że technologie CCS (przechwytywanie i magazynowanie węgla) można traktować jako długoterminowe rozwiązanie, ponieważ znacznie zmniejszają one moc danej elektrowni i na chwilę obecną nie są zbyt opłacalne. Niemniej w skali globalnej strategia CCS może być rozwiązaniem przejściowym.

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji do Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego „Europejska polityka energetyczna”

COM(2007) 1 wersja ostateczna

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Perspektywy rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu”

COM(2006) 841 wersja ostateczna

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zrównoważona produkcja energii z paliw kopalnych: cel — niemal zerowa emisja ze spalania węgla po 2020 r.”

COM(2006) 843 wersja ostateczna

Komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Raport w sprawie postępu w dziedzinie biopaliw. Raport w sprawie postępu w zakresie użycia biopaliw i innych paliw odnawialnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej”

COM(2006) 845 wersja ostateczna

Komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Plan priorytetowych połączeń międzysieciovych”

COM(2006) 846 wersja ostateczna

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Działania na rzecz europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych”

COM(2006) 847 wersja ostateczna

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Mapa drogowa na rzecz energii odnawialnej. Energie odnawialne w XXI wieku: budowa bardziej zrównoważonej przyszłości”

COM(2006) 848 wersja ostateczna

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Działania wynikające z zielonej księgi. Sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych”

COM(2006) 849 wersja ostateczna

Sprawozdawca: Bernd VÖGERLE, burmistrz Gerasdorfu koło Wiednia (AT/SPE)

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Podkreśla znaczenie energii jako zasadniczego filaru współczesnego życia. Dlatego przerwy i ograniczenia w dostawach mają daleko sięgające skutki i powodują znaczne szkody w gospodarce. Wspólna europejska polityka energetyczna oraz jej cele (bezpieczeństwo dostaw, zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju i konkurencyjność) odgrywają więc z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych istotną rolę. Do osiągnięcia tych celów konieczna jest wyważona kombinacja źródeł energii.

2. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne w decydującym stopniu przyczyniają się do powodzenia inicjatyw europejskich. Prawo europejskie wdraża się na szczeblu lokalnym i regionalnym, dlatego to na lokalnych decydentach i obywatelach spoczywa obowiązek rzeczywistej i zgodnej z zasadami rozwoju zrównoważonego zmiany zużycia energii poprzez własną postawę.

3. Wzywa więc odpowiedzialne instytucje europejskie, a zwłaszcza Komisję, aby w europejskiej polityce energetycznej przy konkretnej realizacji pakietu energetycznego właściwie uwzględniła zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych.

4. Jest zdania, że polityka energetyczna oraz polityka ochrony klimatu są ściśle z sobą powiązane i należy je skoordynować — wszak 80 % emisji CO₂ w Europie powstaje przy produkcji energii. Z tego względu ważne jest, by działania proponowane w ramach polityki ochrony klimatu były uwzględniane także w energetyce i na odwrót. Polityka energetyczna nastawiona na środowisko i efektywność jest jednocześnie zawsze polityką klimatyczną.

5. Zwraca uwagę, że w realizacji europejskich celów decydującą rolę do odegrania ma świadomie działający konsument. Dlatego wszystkie rozważania powinny koncentrować się właśnie na konsumentach. Przypomina też, że każda podwyżka cen energii szczególnie boleśnie uderza w najsłabsze kręgi społeczeństwa. Z tego powodu, mając na uwadze cele zrównoważonego rozwoju i spójnej polityki klimatycznej, dotacje sektora publicznego należy przeznaczać na działania zwiększające efektywność energetyczną i kształtujące świadomość, a nie na czysto finansowe wsparcie.

Rynek wewnętrzny

6. Zwraca uwagę, że nie we wszystkich państwach członkowskich spełniły się nadzieje związane z liberalizacją rynku energii elektrycznej i gazu, czyli spadek cen i likwidacja monopolu dostawców energii. Ponadto uważa, że z powodu niedoinwestowania elektrowni i sieci, a w szczególności niewystarczającego inwestowania w odnawialne i lokalne źródła energii i sieci, zagrożone są dostawy. Jeśli obecne tendencje utrzymają się, w przyszłości można spodziewać się problemów z zaopatrzeniem w energię.

7. Wzywa więc Komisję do zapewnienia producentom i operatorom sieci impulsów do ponownego (jak przed liberalizacją) inwestowania w rozbudowę elektrowni i infrastruktury sieci. Można byłoby to uzyskać m.in. w drodze ustanowienia regionalnych i lokalnych planów produkcji energii, które opierałyby się na informacjach podmiotów szczebla lokalnego i regionalnego.

8. Popiera starania Komisji o natychmiastowe zniesienie barier administracyjnych, nierównego dostępu do sieci (np. dyskryminacji dostawców odnawialnych źródeł energii) i skomplikowanych procedur.

9. Opowiada się za podziałem (*unbundling*), w ramach którego za wystarczające uznaje się rozdzielenie spółek przy pomocy silnego podmiotu regulującego.

10. Apeluje do Komisji, aby poprzez odpowiednie działania zapobiegła koncentracji rynku i sprzyjała różnorodności uczestników rynku (włączając w to przedsiębiorstwa miejskie).

11. Wzmocnienie sieci międzynarodowych postrzega jako lepsze możliwości funkcjonowania (choćby przy zakupie energii) szczebla lokalnego i regionalnego.

12. Odrzuca pomysł tworzenia nowych struktur administracyjnych, takich jak np. europejski „urząd regulacji energetyki”, jako że cele zaproponowane przez Komisję, a następnie poparte przez Radę, zrealizować mogą krajowe organy regulacyjne.

13. Apeluje do Komisji o takie skonstruowanie mechanizmu handlu uprawnieniami do emisji, aby w ramach planu rozdziału uprawnień elektrownie otrzymywały tylko tyle zezwoleń, ile odpowiada produkcji planowanej ilości energii elektrycznej i ciepłej w elektrowni gazowo-parowej w cyklu skojarzonym. Byłyby to wyraźny sygnał świadczący o celu zwiększenia efektywności energetycznej przy wytwarzaniu energii elektrycznej.

Efektywność energetyczna

14. Popiera cel, według którego do 2020 r., dzięki większej efektywności energetycznej, w UE zaoszczędzono by 20 % energii. Jednocześnie po myśli Komitetu byłoby nadanie temu celowi charakteru wiążącego.

15. Z naciskiem podkreśla, że efektywność energetyczna jest istotą europejskiej polityki energetycznej i dlatego we wszelkich rozważaniach powinna mieć najwyższy priorytet.

16. Nawołuje kompetentne instytucje europejskie, przede wszystkim Komisję, aby zapewniły odpowiednie uwarunkowania w takich dziedzinach jak:

- pojazdy energooszczędne,
- wysokie normy (w szczególności także funkcja gotowości — stand-by, którą można wyłączyć) dla urządzeń (domowych) i ich lepsze oznakowanie,
- możliwie niskie ogólne zużycie energii lub standard domu pasywnego w nowym budownictwie,
- internalizacja kosztów zewnętrznych poprzez konsekwentne wyliczanie kosztów w całym „cyklu życia” czy łańcuchu dostaw produktów i usług przy zamówieniach publicznych,
- pożyczki EBI dla programów na rzecz efektywności energetycznej, realizowanych przez władze lokalne i regionalne,
- dotacje z tytułu zwiększania efektywności energetycznej w ramach rozporządzenia dotyczącego wyłączeń grupowych.

17. Podkreśla, że na szczeblu regionalnym i lokalnym realizuje się wiele działań, a do sukcesu inicjatywy europejskiej przyczyniają się:

- rozwój regionalny przy uwzględnieniu aspektów energetyki,
- programy pomocowe na rzecz działań z zakresu efektywności energetycznej (np. renowacja budynków, wymiana przestarzałego oświetlenia, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego),
- programy pomocowe na rzecz odnawialnych źródeł energii,
- zdefiniowanie standardów budownictwa wykraczających poza dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej budynków,
- planowanie przestrzenne,
- kierowanie transportem (publiczne środki transportu, trasy rowerowe),
- zarządzanie parkingami w celu ograniczenia ruchu samochodowego w miastach i wsparcia idei wspólnego użytkowania samochodu (ang. carpooling) oraz samochodów bardziej przyjaznych dla środowiska,
- doradztwo energetyczne dla przedsiębiorstw,
- kampanie informacyjne, uświadamianie (np. konkretne informacje o oszczędzaniu energii w gospodarstwie domowym, przy korzystaniu z samochodu itd.),
- oddziaływanie poprzez przykład (oszczędzanie energii w sektorze publicznym) oraz szkolenie własnych pracowników,
- wykorzystanie zamówień publicznych dla zwiększenia efektywności energetycznej towarów i usług.

18. Postuluje, aby udostępnić więcej środków unijnych na wymianę metod sprawdzonych na szczeblu regionalnym i lokalnym, np. w ramach programu „Inteligentna Energia — Europa”.

19. Wzywa Komisję do ustanowienia celu odnośnie efektywności energetycznej na poziomie zagregowanym (tzn. energochłonności gospodarki jako całości). Pozwoliłoby to państwom członkowskim oraz regionom na elastyczność w osiąganiu celu przy wykorzystaniu szerszego zakresu środków, w tym także środków nastawionych na zmniejszenie zużycia energii przez urządzenia oraz na restrukturyzację przemysłu (regionalnego).

Odnawialne źródła energii

20. Popiera wiążący cel, aby do 2020 r. 20 % wykorzystywanej energii pochodziło ze źródeł odnawialnych.

21. Podkreśla znaczenie lokalnych, miejscowych źródeł energii ze społeczno-gospodarczego punktu widzenia oraz ich znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw i wydajności przesyłu i zwraca uwagę, że wspieranie odnawialnych źródeł energii powinno przebiegać według istniejących uwarunkowań geograficznych, klimatycznych i gospodarczych. Podkreśla w tym kontekście, że władze lokalne i regionalne mogą odegrać kluczową rolę w promowaniu i pozyskiwaniu lokalnych odnawialnych źródeł energii.

22. Popiera cele w dziedzinie energii odnawialnej przy uwzględnieniu sektora ogrzewania i chłodzenia, przy czym szczególną wagę należy przyłożyć do produkcji energii elektrycznej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła/zimna.

23. Zauważa, że przy wszystkich działaniach na pierwszym planie należy postawić zrównoważony rozwój. Kraje, które wcześniej postawiły na biomasę jako źródło energii, już teraz pokrywają znaczną część zapotrzebowania na energię poprzez wykorzystanie biomasy. Pojawia się jednak często taki problem, że energia dostępna w regionie (przede wszystkim w postaci drewna) nie wystarcza na pokrycie zapotrzebowania i biopaliwa muszą być transportowane na miejsce przeznaczenia nawet z dużych odległości. W takim wypadku wyjścia alternatywne w zdecydowanie mniejszym stopniu odpowiadają zasadom rozwoju zrównoważonego. Stąd też należy rozważyć inne rodzaje transportu o mniejszym zużyciu energii.

24. Jest zdania, że państwa członkowskie, które dysponują jedynie ograniczonymi możliwościami wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, powinny otrzymać możliwość realizacji swoich celów w zakresie energii odnawialnej poprzez wymianę albo w ramach unijnego systemu „certyfikatów zielonej energii”, albo też w ramach dwustronnych umów z innymi państwami, posiadającymi większe zasoby energii odnawialnej. Ma to służyć ograniczeniu ogólnych kosztów realizacji celów w zakresie energii odnawialnej.

25. Wnosi, żeby Komisja i państwa członkowskie przewidywały obowiązek wysłuchania władz lokalnych i regionalnych w procesie opracowywania krajowych planów działania na rzecz odnawialnych źródeł energii.

Biopaliwa

26. Popiera wiążący cel, aby do 2020 r. 10 % z całości wykorzystywanych paliw stanowiły biopaliwa, pod warunkiem że zapewniony będzie zrównoważony charakter produkcji.

27. Podkreśla, jak ważne będzie zróżnicowanie źródeł energii i rodzajów biomasy.

28. Szczególną wagę przywiązuje do tego, by polityka w dziedzinie klimatu rozpatrywana była w kontekście międzynarodowym i by różne biopaliwa były propagowane na podstawie ich wpływu na środowisko i klimat z perspektywy ich cyklu życia, uwzględniającej metody produkcji, transport itd. Oprócz wspierania własnej wydajnej produkcji europejskiej pewną rolę mógłby odegrać import z krajów spoza UE. Należy wspierać wywierające minimalny wpływ na środowisko energooszczędne praktyki produkcji biopaliw, niezależnie od typu tych biopaliw i od rodzaju wykorzystywanych roślin.

29. Zwraca uwagę, że wspieranie produkcji biopaliw w krajach trzecich przeczy celowi zmniejszenia energetycznego uzależnienia od importu i prowadzi do dalszej zależności. Z tego względu Komitet podkreśla, że import z krajów spoza UE powinien mieć drugorzędne znaczenie. W przypadku importu należy uwzględnić kwestie zrównoważonego rozwoju i efektywności energetycznej z perspektywy cyklu życia poszczególnych biopaliw.

30. Wskazuje na znaczenie wytwarzania biopaliw w sposób zrównoważony, tak aby uniknąć utraty różnorodności biologicznej. Należy wystrzegać się sytuacji, gdy duże „monokultury” roślin energetycznych (skoncentrowana uprawa pojedynczej rośliny na rozległym obszarze) w nadmiernym stopniu naruszają lokalny ekosystem.

31. Podkreśla, że importując surowce wykorzystywane w bioenergii należy przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju. Poprzez tego typu wymogi stawiane partnerom handlowym, UE może poprzeć ekologiczne i społecznie sprawiedliwe modele gospodarcze. Trzeba niezwłocznie rozpocząć dyskusje na forum międzynarodowym oraz prace nad odpowiednimi regulacjami.

Wykorzystanie węgla

32. Powątpiewa, że technologie CCS (przechwytywanie i magazynowanie węgla) można traktować jako długoterminowe rozwiązanie, ponieważ znacznie zmniejszają one moc danej elektrowni i na chwilę obecną nie są zbyt opłacalne. Niemniej w skali globalnej strategia CCS może być rozwiązaniem przejściowym.

33. Należy w większym stopniu promować badania i rozwój technologii CCS.

34. Domaga się, by przy udzielaniu zezwoleń na nowe elektrownie węglowe uwzględniano technologie CCS, kiedy tylko staną się one opłacalne komercyjnie.

Technologie energetyczne

35. Stwierdza, że obecnie podejmowane wysiłki w sektorze technologii energetycznych nie są wystarczające. Ponadto system ten jest tak bardzo ociężały, że wdrażanie nowych technologii często trwa przez dziesięciolecia.

36. Wzywa zatem do dalszego zwiększenia środków przeznaczonych na technologie energetyczne w programie ramowym badań, rozwoju technologicznego i demonstracji oraz w programie „Inteligentna Energia — Europa”. Właśnie demonstracja nowych technologii na szczeblu regionalnym i lokalnym przyczynia się do podnoszenia świadomości społeczeństwa, jak również do zwiększenia odpowiednich kwalifikacji wśród siły roboczej. Wsparcie badań i rozwoju musi być dostępne zarówno dla mniejszych prywatnych podmiotów komercyjnych, jak i dla podmiotów publicznych.

37. Podtrzymuje opinię, że poprzez rozwój postępowych technologii tworzy się także podstawę dla możliwości eksportowych. Stwarza to szansę na wiele nowych miejsc pracy.

Współpraca międzynarodowa

38. Jest zdania, że tylko daleko idąca i szeroka współpraca ponadgraniczna, jak również porozumienia w dziedzinie polityki energetycznej i ochrony klimatu mające na celu równowagę ekologiczną, wyższą efektywność energetyczną oraz oszczędne wykorzystywanie energii, mają pozytywne skutki w krótkim i długim okresie, a także przyniosą korzyści obecnym i przyszłym pokoleniom w UE i poza nią.

39. Apeluje, by wsparcie techniczne krajów trzecich w żadnym wypadku nie polegało na tym, że produkty lub sposoby produkcji, które w UE uznano za przestarzałe lub zakazane, były odpłatnie lub nieodpłatnie eksportowane do krajów trzecich. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, by tego rodzaju kryteria obowiązywały wszystkie szczeble (unijny, krajowy, regionalny, lokalny) i wszystkie instytucje (także EBI).

Bruksela, 10 października 2007 r.

Wymiar społeczny

40. Wzywa Komisję do silniejszego zaangażowania na rzecz wykorzystania w UE najlepszych doświadczeń międzynarodowych w dziedzinie oszczędności energii oraz rozpowszechniania inicjatyw europejskich, starań UE oraz sprawdzonych rozwiązań, także poza UE.

41. Przypomina, że władze lokalne i regionalne tylko w niewielu obszarach i w bardzo ograniczonym zakresie mogą wpływać na ceny energii. Możliwości istnieją tam, gdzie na dużą skalę można wykorzystać własne zasoby energii, o ile są one cenowo konkurencyjne wobec innych surowców energetycznych na zliberalizowanym rynku. Ponadto, poprzez kampanie uświadamiające, można starać się przygotować obywateli na wyższe koszty związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Komitet jest przeciwny ciągłemu dotowaniu (dopłaty do kosztów energii, dodatki na ogrzewanie), ponieważ ogólnie nie prowadzi to do żadnej zmiany zachowań u konsumentów. Popiera natomiast wspieranie działań na rzecz efektywności energetycznej, które z jednej strony pozwalają ograniczyć koszty, a drugiej podnoszą jakość życia. Działania te powinny obejmować dostęp konsumentów do informacji dotyczących wykorzystania energii (inteligentne liczniki) oraz informowanie władz lokalnych i regionalnych o wykorzystaniu energii na danym obszarze, by mogły one przedsięwziąć środki na rzecz zwiększenia wydajności i zająć się wsparciem dla osób o niewielkich dochodach (ubóstwo energetyczne).

42. Z troską obserwuje skutki rosnącego popytu na surowce energetyczne, który przekłada się na nadmierny wzrost cen artykułów spożywczych. Konieczna zatem wydaje się rozległa analiza rynku energii oraz prognoz popytu na surowce bioenergetyczne, zwłaszcza by móc ocenić konsekwencje dla rynku żywności nawet na szczeblu niewielkich regionów.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE